

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szerző:

Cím:

Forrás:

Antal Gábor

Vallomás egy kiállításról

Esti Hírlap,
(Hely)

1960. dec. 18.

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Osztályozás

408

Nemzeti Galéria

Idő

1960

Személy

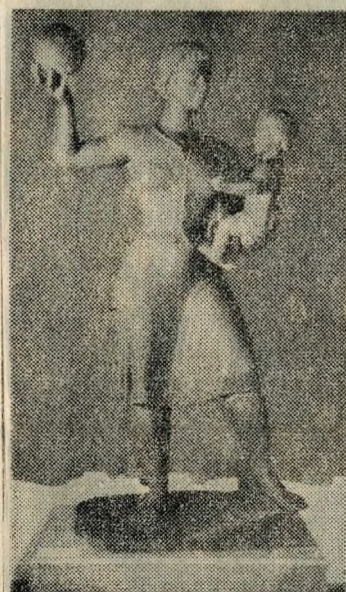
Helyszám

Még egy kissé a „főpróba” állapotában volt „A felszabadult Budapest művészete” című kiállítás, amikor megtekintettem festményeit, szobrait, sgraffitót, domborműveit, a legszebb és legjellemzőbb új budapesti épületek fényképeit, a közszemlére tett tervekét és modelleket. Mint ennek a városnak gyermeke mentem el megnézni: mit vilant fel a művészet Budapesten; külső képeinek és lelkének változásaiából?

Az élmény, amellyel a Galériában töltött délután gazdagabbá tett: Budapestnek van sajátos művészete, van — ha úgy tetszik — budapesti képzőművészeti és építészeti iskola. Mindannyian tudjuk, hogy Budapest az elmúlt esztendőekben szebb lett, harmonikusabb, hogy nincs olyan körzet, ahol ne volna jól sikerült műalkotás, s hogy az újpesti Papp József tértől a lágymányosi új lakótelepig, Zuglói új házaitól a Szőnyi Istvánfrizzel díszített csepeli posta-épületig mind több helyütt találkozik egybehangoltan építészet és képzőművészet. Nem árt ezt sem újra észrevenni; a kiállítás többek között éppen azt szolgálja, hogy nyitott szemmel járjunk Pesten és Budán, vidulva mindenben, ami szép és bírálva azt, amin — gyakran nem sok munkával és kevés költséggel — szépitni lehetne és kellene. Am a termekben járva, régi és fiatal mesterek műveit s művek reprodukcióit nézegetve, elsősorban az ragad meg, hogy — miként a valóságban, a művészetben is — megszűnt a „kültelek” régi fogalma. Nincsen már itt sem kétféle Budapest, Barabás Miklós után — aki a modern várossá bontakozó Pest-Buda néhány jellemző képét alkotta meg — sokáig-sokáig nem volt igazán budapesti képzőművészet a világvárossá lett nagyvárosban. Szigeti csendéletek és belvárosi hangulatképek — még azok is, amelyek valóban művészi fokokat értek el — nem adhatták vissza a pezsgő és zajló, gondoktól sújtott és reményektől áthatott budapesti életet. Nagyon sokat — a felszabadulás előtti korszakban a legtöbbit! — fejezett ki Budapestből Derkovits Gyula, Dési-Huber István, s a többi szocialista művész alkotóművészete. Az ő, külvárosi tájakat, kopott munkásokot ábrázoló képeik nemcsak a szegénységet s elcsúszást mutatták, hanem formákba és színekbe rögzítették a vádat és az erőt, a jövő reményét is.

A jövőnek azonban jelelné kellett válnia, hogy festők, mozaikosok, gobelin-művészek témájává lehessen — például — egy vasárnap délelőtt Csepelen, egy új pa-

lota építése Újpesten. Lágymányos benépesítése új házzal és kecses kútfigurákkal. Feltűnő, hogy — különösen fiatal festőink körében — milyen kedvelt és sokszínűen felhasznált témává lett Lágymányos. Ez a „táj” itt van Budapesten, s — ugyanakkor az, ami ott történik, felidéz valamit a szűzföldek feltörésének romantikájából. A régiből új-já váló egykori Mária Valéria-telep témája is nemes versengés tárgya, s általában az új lakóházak és új középületek nemcsak terepül szolgálnak a „társ-művészetek”-nek, hanem témával is. A Hajógyár új műhelye éppen úgy, mint az újjáépített „Abbázia”, egy új tervezőintézet a város határában éppen úgy, mint egy renoválás a Szerb utcában. Egykor is épültek új házak, s voltak „földből kinőtt” új városne-

A lágymányosi lakótelepen állítják fel Mikus Sándor „Anyja gyermekével” című szobrát.

gyedek is Budapesten. A művészetből azonban kimaradt ez a téma. Az építő ember győzelme, a hazánkká kiharcolt ország, a biztos, békés és terveinket szolgáló otthonná lett város teremtette meg sajátos, intim kapcsolatunkat Budapest régi és új köveivel. A belvárosi galambokkal és az új televízió-adó modern, sudár épületével, a Guggler-hegyről látható panorámával és a fennállásának hét esztendeje alatt világhírt szerzett Népstadionnal. A tartalmában és formájában is szebb élet igénye hat át bennünket, budapestieket, s ez az új budapesti atmoszféra lebeg a Nemzeti Galériában ma megnyílt kiállításán is.

Antal Gábor